

प्रश्न १: राजकारणाचा क्रम सांगणारी ओवी लिहा

मुख्य हरिकथा निरूपण| दुसरे ते राजकारण| तिसरे ते सावधपण| सर्वविषयी|| (११-५-४)

लोकसंग्रह करणाऱ्यांच्यात काय गुण असावेत आणि कोणत्या क्रमाने (महात्वानुसार) असावेत हे समर्थानी येथे सांगितले आहे. प्रथम ईश्वरभक्ती त्यांनी लोकांचा विश्वास बसतो. नंतर समाजाच्या रक्षणासाठी उद्धारासाठी राजकारण आणि नंतर सर्व विषयात सावधपणा ही महत्वाची लक्षणे पाहिजेत.

प्रश्न २: राजकारण कसे असावे व कसे नसावे हे स्पष्ट करा

राजकारण बहोत करावे| परंतु काळोच नेदावे| परापीडेवारी नसावे| अंतःकरण|| (११-५-१९)

राजकारण हे कोठेही जास्त बोभाटा न करिता करण्याची गोष्ट आहे. जरी असे छुपे कार्य करीत राहिले तरी ते लोकांना त्रास देणारे नसावे. समाजाच्या भल्यासाठीच असावे.

लोक पाखरून सांडावे| राजकारणे अभिमान झाडावे| पुन्हा मेळवून घ्यावे| दुरील दारे|| (११-५-२०)

लोकांचा स्वभाव ओळखून, धूर्तपणे त्यांचा दुराभिमान नष्ट करावा. नंतर त्यांनाही बरोबर घ्यावे. बेरजेचे राजकारण करावे!!

प्रश्न ३: समुदायाच्या हव्यासासाठी एकांतसेवन आवश्यक आहे हे प्रमेय कसे मांडले आहे.

एकांतामध्येच नीट विचार होतो, मार्ग सापडतात, पुढची वाटचाल ठरवता येते. तसे केले नाही तर वैचारिक दिवाळखोरी येईल. एकांतात न राहता सतत लोकांमध्ये राहिले तर 'अतिपरिचयात अवज्ञा' होते. विअचारिक उथळपण, सवंगपणा येऊ शकतो.

(अतिपरिचयात अवज्ञा, संतत गमना अनादारो भवती, मलये भिल्ल पुरंधी, चंदन तरु काष्ठं इंधनं कुरुते).

प्रश्न ४: "येक मिरासी साधिती|येक सीध्या गवविती| व्यापकपणाची स्थिती| ऐसी आहे||" याचा अर्थ स्पष्ट करा

एकाच गोष्टीमध्ये काही जण यशस्वी होतात तर काही अयशस्वी याचे करण आणि उदाहरण समर्थ येथे देत आहेत. पूर्ण विचार करून योजना आखून व्यवहार केले तर अपयश येत नाही. काही विचारपूर्वक वागून जमिनी/वतन मिळवतात तर काही हातात असलेलेही गमावतात आणि असे बऱ्याच वेळेला दिसून येते.

प्रश्न ५: समर्थ हे भक्तिमार्गी संत होते की राजकारणी महंत का अजूनच वेगळे?

समर्थ भक्तिमार्गी संत होतेच व राजकारणी महंत/गुरु पण होते, पण त्यापेक्षाही माझ्यामते समर्थ सखोल अभ्यासक आणि विचारवंत होते. त्यांची निरक्षण शक्ती, अनेक विषयांचे आकलन आणि सुसूत्रपणे मांडण्याची हातोटी यावरून ते प्रज्ञावंत जास्त वाटतात.